

Examen VSBO PBL

2019

tijdvak 1
maandag 13 mei
07.30 - 09.30 uur

Economie

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 34 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 46 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

- (1) A
 ⓑ
 C
 D
- (2) A
 ⓧ
 Ⓒ
 D
- (3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 D

Een baan!

- 1p 1 Sally is blij dat ze na veel solliciteren een baan heeft gevonden. Per 1 juli werkt ze bij de Local Bank als baliemedewerkster. Het werk dat Sally gaat doen is
- A leidinggevend werk.
B ongeschoold werk.
C uitvoerend werk.
D vrijwilligerswerk.
- 2p 2 Hieronder staan wat gegevens van Sally's arbeidscontract.
→ Bereken in de onderstaande tabel wat Sally per uur gaat verdienen.

brutosalaris	f 1.500,- per maand
arbeidsuren	36 uur per week
arbeidsuren per maand	
Sally verdient per uur	

- 2p **3** Geef met een kruisje in onderstaande tabel aan of de arbeidsvoorwaarde primair of secundair is.

Arbeidsvoorwaarden	Primair	Secundair
salaris		
dertiende maand		
arbeidstijden		
vakantiedagen		

- 2p **4** Sally praat met haar vader over haar toekomstige baan: “Pa, ik wou dat het al 1 juli was zodat ik kon beginnen met werken. Werkloos zijn is niet prettig en heeft veel gevolgen.”
→ Geef een mogelijk economisch en sociaal gevolg voor iemand die werkloos is.

Economisch gevolg:

.....

Sociaal gevolg:

.....

- 1p **5** Sally werkte eerst als receptioniste bij een autofabriek. Helaas moest de autofabriek zijn deuren sluiten. Sally werd hierdoor werkloos. Van welk soort werkloosheid is hier sprake?
- A** conjuncturele werkloosheid
 - B** seizoenswerkloosheid
 - C** structurele werkloosheid
 - D** verborgen werkloosheid

Wat staat er op mijn bankrekening?

Pedro heeft een bijbaantje bij kledingzaak *Q-Sign mode*. Hij werkt 12 uurtjes per week. Hij heeft een bankrekening geopend bij de Girobank. Een keer per maand ontvangt Pedro een rekeningafschrift van de bank.

- 1p 6 De eigenaar van *Q-Sign mode* stort het salaris van Pedro op zijn girorekening. Het betalen van salarissen zijn uitgaven voor de winkelier maar voor Pedro inkomsten.
Hoe wordt deze inkomensvorm van Pedro genoemd?
- A inkomen uit arbeid
 - B inkomen uit bezit
 - C inkomen uit rente

Datum afschrift	Volgnummer	Bladnummer
28-2-2014	0158	0001
Vorig afschrift		Vorig saldo
31-01-2014		2.345,67 CR
Nieuw afschrift		Nieuw saldo
28-2-2014		X
Totaal afgeschreven		Totaal bijgeschreven
1.234,45		345,88

- 1p 7 Pedro berekent altijd zijn nieuwe banksaldo.
Wat is het nieuwe saldo voor Pedro? (maak gebruik van het bovenstaande rekeningafschrift)
- A 1.457,10 debet
 - B 1.457,10 credit
 - C 3.234,24 debet
 - D 3.234,24 credit
- 1p 8 Het brutosalaris van Pedro is f 485,- per maand. Op het rekeningafschrift ziet hij dat het nettosalaris van f 360,- is gestort.
Waarom heeft Pedro het brutosalaris van f 485,- niet op zijn rekening ontvangen?
- A Die maand heeft hij minder uren gewerkt.
 - B Er zijn belastingen en premies ingehouden.
 - C Zijn huur is eerst betaald.

2p **9** Bereken het brutoloon per week voor Pedro.

.....

.....

Electronicamarkt

1p **10** In de folder van Electronicamarkt ziet Gino een tablet in de aanbieding. Reclame met als doel winst maken wordt commerciële reclame genoemd. Welke van de onderstaande reclames hebben hetzelfde doel als commerciële reclame?

- A** actiereclame en ideële reclame
- B** actiereclame en sluikreclame
- C** ideële reclame en sluikreclame

1p **11** Gino wil geld lenen voor het kopen van de tablet. Wat voor een soort lening zal Gino aanvragen?

- A** een hypothecaire lening
- B** een persoonlijke lening

Gino verzamelt informatie over de tablet en ontvangt van de bank de onderstaande leentabel.

Bedrag	12 maanden	24 maanden	36 maanden
f 1.000,-	f 88,18	f 42,50	f 30,13
f 1.200,-	f 104,42	f 54,38	f 40,28
f 1.500,-	f 140,00	f 66,67	f 47,36
f 2.000,-	f 195,83	f 111,46	f 86,11

- 3p 12 De tablet kost f 1.500,-. Gino kiest voor een lening van drie jaar.
→ Bereken de kredietkosten die Gino moet betalen over de lening.

.....

.....

.....

- 2p 13 Gino leent f 1.500,- bij de bank en betaalt 3,5% rente per jaar.
→ Bereken de rente die Gino per jaar moet betalen voor deze lening.

.....

.....

- 1p 14 Gino is blij met zijn nieuwe tablet. Jammer genoeg is het niet voor lang. Tijdens het opladen is er een kortsluiting. Hoe heet de wet die de schade regelt die veroorzaakt wordt door een ondeugdelijk product?
- A Warenwet
 - B Wet koop op afstand
 - C Wet productaansprakelijkheid

Karin

- 1p 15 Karin is moeder van Debby (2 jaar). Zij werkt en ontvangt per maand een bedrag aan kinderbijslag. Welke twee soorten inkomens ontvangt Karin?
- A inkomen uit arbeid en overdrachten
 - B inkomen uit bezit en arbeid
 - C inkomen uit overdrachten en bezit

- 2p 16 Het bedrag van de kinderbijslag wordt berekend door 2% te berekenen over het bruto maandloon. Karin verdient f 78.600,- per jaar.
→ Bereken het bedrag dat Karin per kwartaal aan kinderbijslag krijgt.

.....

.....

- 1p 17 Karin gaat heel bewust om met geld. Haar koopgedrag wordt beïnvloed door verschillende factoren.
→ Noem een mogelijke factor die het koopgedrag van Karin beïnvloedt.

.....

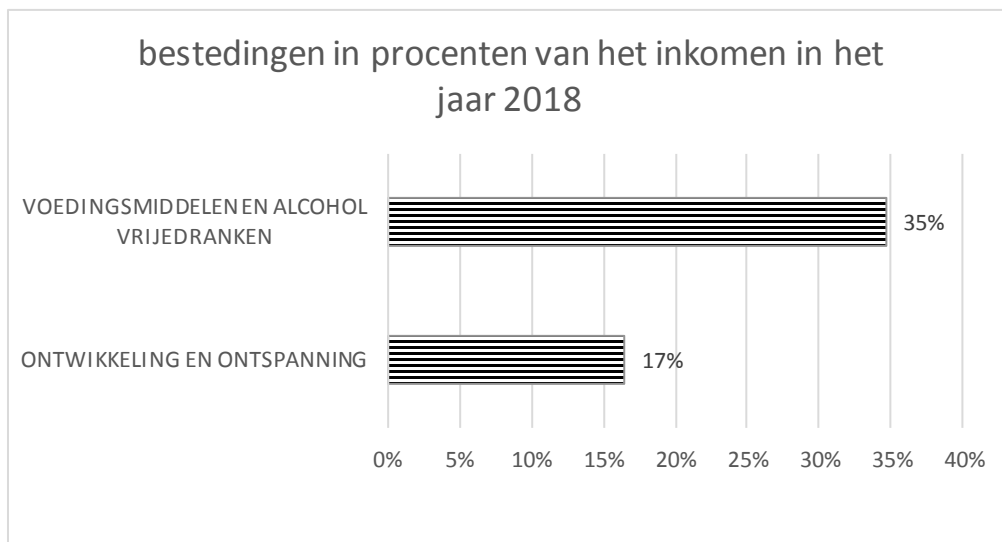
.....

- 3p **18** In haar begroting verdeelt Karin haar uitgaven in drie soorten: dagelijkse uitgaven, incidentele uitgaven en vaste lasten.
→ Geef met een kruisje in onderstaande tabel aan tot welke uitgaven de onderstaande uitgaven behoren.

	dagelijkse uitgaven	incidentele lasten	vaste uitgaven
boodschappen doen			
huur betalen			
een wasmachine kopen			
op vakantie gaan			
verzekering betalen			
zakgeld			

Budgetonderzoek

Marieke en Patrick lezen het volgende in een tijdschrift:
Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) doet elk jaar onderzoek naar het consumentengedrag van gezinnen.
Hieronder staat een gedeelte van dit onderzoek.

In het werkstuk dat Marieke en Patrick maken, zetten ze het volgende:
“Als iemand in 2018 f 4.320,- per jaar heeft besteed aan ontwikkeling en ontspanning dan had hij een inkomen van f”

- 1p 19 Bereken met behulp van bovenstaande grafiek het inkomen dat deze persoon in 2018 verdiende.

.....
.....

Marieke zegt: “Patrick, ik weet niet precies wat de betekenis is van consumentengedrag. Kan je mij dat vertellen?”

- 1p 20 Welke correcte uitleg zal Patrick geven?
Het consumentengedrag van gezinnen betekent in de economie de manier waarop
- A gezinnen en bedrijven hun geld uitgeven
 - B gezinnen en bedrijven hun geld verdienen
 - C gezinnen hun geld uitgeven
 - D gezinnen hun geld verdienen

- 1p 21 Het tijdschrift geeft ook aan dat naar de film gaan een schaars goed is. Naar de film gaan valt onder de categorie ontspanning.
→ Waarom is naar de film gaan een schaars goed?

.....

.....

- 2p 22 Patrick schrijft in het werkstuk dat de bestedingen van gezinnen onder andere worden beïnvloed door de groei van de economie en sociale factoren.

→ Omcirkel het juiste vetgedrukte woord en maak de zin af.

Als het slecht gaat met de economie zullen mensen het meest bezuinigen op **voedingsmiddelen / ontspanning**, omdat

.....

.....

- 1p 23 Welke van de onderstaande factoren zijn voorbeelden van sociale beïnvloeding bij bestedingen?
- A behoeften
 - B prijzen
 - C vrienden

Marieke vindt dat de onderstaande reclame ook invloed kan hebben op het consumentengedrag.

- 1p 24 Van welke soort reclame is er hierboven sprake?
- A van commerciële reclame
 - B van ideële reclame
 - C van merkclame

Arbeid

- 1p 25 Het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid onderzoekt elk jaar de samenstelling van de arbeidsmarkt.
De arbeidsmarkt is
A het aanbod van arbeid.
B de vraag naar arbeid.
C het aanbod van en de vraag naar arbeid.

- 1p 26 Bereken met behulp van de onderstaande tabel hoeveel procent van de beroepsbevolking in 2018 aan het werk was? Rond af op hele procenten.

Jaar	werkenden x 1000	Beroepsbevolking x 1000
2017	40	90
2018	40	78

.....
.....

- 1p 27 Wat ontstaat er als het aanbod op de arbeidsmarkt groter is dan de vraag?
A arbeidsparticipatie
B werkgelegenheid
C werkloosheid

- 2p 28 In 2018 heeft het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid ook een onderzoek gedaan naar de arbeidsmotieven en arbeidstijden. Hieronder zie je twee uitspraken van mensen over hun werk.
→ Noteer onder elke uitspraak het arbeidsmotief dat daarbij hoort.

Het leuke van mijn werk is dat ik steeds ergens anders kom. Ik ontmoet steeds andere mensen. **Marlon, ondernemer**

arbeidsmotief 1

Ik sta graag klaar voor andere mensen. Daarmee doe ik iets voor de samenleving. **Shakira, politieagente**

arbeidsmotief 2

Als laatste heeft het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid ook de situatie bij de verschillende uitzendbureaus onderzocht. Uitzendbureaus zorgen vaak voor tijdelijk werk.

- 1p **29** Geef een nadeel van tijdelijk werk vergeleken met vast werk.

.....

.....

Caps

Het bedrijf T-CAPS is de grootste producent van petten in ons land. Bij de berekening van de verkoopprijs van een pet, houdt het bedrijf vooral rekening met de bedrijfskosten.

- 1p **30** Volgens welke van onderstaande formules wordt de juiste consumentenprijs berekend?
- A inkoopprijs + kosten + winst + btw = consumentenprijs
 - B inkoopprijs + kosten + winst = consumentenprijs
 - C inkoopprijs - kosten + winst + btw = consumentenprijs
 - D inkoopprijs - kosten + winst = consumentenprijs

De directeur van T-Caps vertelt dat in de fabriek van T-Caps 60 werknemers werken. Deze werknemers zijn verdeeld over verschillende afdelingen zoals inkoop, productie, verkoop en magazijn. Zo heeft iedereen zijn eigen specialiteit binnen T-Caps.

- 1p **31** Over welke van de onderstaande begrippen heeft de directeur van T-Caps het?
- A arbeidsomstandigheden
 - B arbeidsverdeling
 - C arbeidsvoorwaarden

- 1p **32** De arbeidsproductiviteit per werknemer wordt per maand bijgehouden.
→ Wat betekent arbeidsproductiviteit?

.....

.....

- 1p **33** Bij T-Caps verrichten alle werknemers betaalde arbeid.
Een betaalde baan betekent dat je binnen het bedrijf waar je werkt
- A** loon ontvangt.
 - B** premie ontvangt.
 - C** rente ontvangt.
- 1p **34** T-Cap is aan het uitbreiden en is op zoek naar 2 medewerkers voor de functies administratief medewerker en manager. Dat is niet makkelijk, want er is een tekort op de arbeidsmarkt.
→ Omcirkel het juiste vetgedrukte woord in de onderstaande zin.

Bij een tekort op de arbeidsmarkt is

het aantal arbeiders **groter** / **kleiner** dan het aantal vacatures